07/10/2019

Епископ Иринеј: Не могу отети Косово без нашег пристанка, а ми га не дамо

Епископ бачки др Иринеј Буловић: Свети Сава, највећи син српског народа, уобличио је наш национални идентитет. Русија са председником Путином последња линија одбране хришћанских вредности

Српска Православна Црква православна црква данас започиње свенародно прослављање великог и за нашу државу и народ капитално важног јубилеја: осам векова аутокефалности. Прва у низу је прослава у манастиру Жича, где ће данас бити одржана света саборна архијерејска Литургија, коју ће служити Његова Светост Патријарх српски Иринеј са свештенством Српске Православне Цркве. Одмах потом, сутрадан, јубилеј ће бити обележен посетом Пећкој Патријаршији и Косову и Метохији и настављен 8. и 9. октобра у Београду – свечаном академијом у Центру Сава и отварањем изложбе у Музеју Српске Православне Цркве.

Тим поводом, у интервјуу за “Новости”, Његово Преосвештенство Епископ бачки др Иринеј Буловић говори о пресудним моментима који су у минулих осам векова обележили духовност Српске Православне Цркве и васцелог

српског народа. На питање које би посебно капиталне догађаје издвојио, епископ Иринеј каже:

– Пре него што одговорим на ово ваше уводно и начелно питање, жеља ми је да уредништву, сарадницима и читаоцима “Новости” честитам изузетну годишњицу која је послужила као повод за овај наш разговор – осамстоту годишњицу откако је Свети Сава, највећи син српског народа, издејствовао (не на превару изнудио, како је оклеветан управо у овој, јубиларној години) аутокефалију, што ће рећи пуну канонско-јурисдикцијску самосталност, за Српску Православну Цркву, а он сам изабран и посвећен за првог аутокефалног архиепископа “српских и приморских земаља”. Тај благословени догађај није само трајно обележио српску духовност у најширем смислу те речи – верску праксу, народни етос, културу и све њене плодове – него је и коначно уобличио национални идентитет нашег народа.

Које одлике утемељене на учењу Светог Саве преовлађују у нашем идентитету?

– Преовлађујући – додуше, не и једини – садржај нашег идентитета јесте светосавски завет или светосавље, схваћено као “православље српског стила и искуства”, како се у своје време изразио Свети Јустин Ћелијски (Поповић). По њему, “Србин је само онда прави Србин ако иде светосавским путем”. То је “пут који води у живот”, пут богочовека Христа, пут јеванђелски, пут светих угодника Божјих, пут већине наших предака. Светосавље, дакле, није алиби за националну искључивост, није варљива религијска љуштура испод које се крије обоготворење “крви и тла”. Једном речју, Савиндан није и никада не треба да буде неко српско Степинчево.

Следствено, ми не оспоравамо Србима који нису православни, него припадају некој другој вероисповести, право на српски национални идентитет, него само указујемо на битну одредницу духовног и културног бића Српства и његовог историјског пута. Пресудне станице на том путу, како их ја видим, јесу најпре тековине немањићког периода, блиставог у сваком погледу, затим допринос наше Цркве опстанку народа и његовог духовног наслеђа, увек под светосавским знамењем, најпре под туђинским игом и у туђим царевинама, а онда и у процесу националног ослобођења и уједињења. И, најзад, у наше време, у процесу болног постепеног духовног опоравка после вишедеценијских духовних лутања и огромних страдања наше цркве и нашег народа.

На једном скупу у Матици српској, истакли сте да су за нашу Цркву од сваке

опасности споља, “опаснији унутрашњи вукови у овчијој кожи и формални верници”. Има ли наша Црква данас вернике и духовнике достојне оних у време Светог Саве?

– И даље мислим оно што сам изрекао у Матици српској. Али, хвала Богу, и данас наша Црква има правих духовника и искрених верника, достојних духовних потомака Светога Саве, и то у много већем броју него што се обично мисли. У животу сам имао прилике да многе од таквих духовника и верника и лично упознам. То ми је увек био подстицај да се и сам трудим да идем њиховим стопама и да не клонем у искушењима. Они се, наравно, не размећу и не рекламирају. Да то чине, не би били оно што јесу. А на нашој јавној, посебно медијској сцени, виде се углавном они други, они који посрћу на светосавском путу или су, штавише, са њега скренули. Наши медији, нажалост, њихову појаву и бројност по правилу преувеличавају. Хвала “Новостима” што веома често, практично у сваком броју, пишу о некадашњим и данашњим духовним и моралним горостасима, истинским верницима и родољубима, живим примерима чојства и јунаштва!

Какву поруку у вези са Косовом и Метохијом наша јавност може да очекује са свечаности у Жичи, Пећкој патријаршији, Београду?

– Исту као и увек до сада, од Косовског боја давне 1389. године до косовског боја данас: Косово и Метохију не могу нам заувек отети без нашег пристанка, а ми га нећемо дати. Бог је спор, али достижан, каже мудро наш народ.

Српска Православна Црква је донела принципијелну одлуку да отпочне дијалог са неканонском Македонском православном црквом. Да ли ће тај дијалог у блиској будућности бити успостављен?

– Наша Црква не почиње сада дијалог са својом децом која су, завођена и заведена, ушла у раскол са њом. Она тај дијалог води већ деценијама, од самог настанка раскола пре 52 године, стрпљиво и са љубављу их позивајући да се врате у јединство са Црквом, без чега тешко да има спасења, да прихвате вековни канонски поредак Православне Цркве и да искључиво на том основу, без ванцрквених мотива и противцрквених утицаја, уложе напор да дођу до потпуне црквене самосталности, ако им је она циљ. Куда води самовољно отцепљивање и самопроглашавање могу, поред сопственог искуства, да се увере и на примеру садашње трагичне црквене ситуације у Украјини и великог раскола у васељенском православљу.

Дијалог је пре неколико година био прекинут због прогона и страдања

Архиепископа охридског Јована и Охридске Архиепископије. Ко за то сноси одговорност?

– Одговорност за то сноси, разуме се, првенствено државни врх у Скопљу, без чије политичке одлуке судско-полицијско шиканирање не би ни било могуће. Али, велики део одговорности сноси и јерархија у расколу, која не само да није осудила кршење основне људске и грађанске слободе вероисповести и савести, него је мирно посматрала муке своје браће и сестара по вери и крви. Неки од њених чланова били су, нажалост, и подстрекачи прогона, или пак саучесници у његовом вршењу. Архиепископ Јован је данас на слободи, али он још нема ослобађајућу одлуку суда, тако да му Дамоклов мач нове судске фарсе и новог тамновања и даље виси над главом. И поред те жалосне чињенице, ми смо отворени и спремни за дијалог, а да ли ће и када ће бити обновљен, не зависи само од нас.

Одјекнула је ваша порука да Црквом не могу да управљају никакви председници држава јер једина глава Цркве јесте богочовек Исус Христос. Назире ли се излаз из тешке ситуације у којој се налази Митрополија црногорско-приморска?

– Митрополија црногорско-приморска јесте у тешкој ситуацији, али су у тежој они који јој стварају тешкоће – а знамо ко су и какви су – јер не схватају да они данас јесу, а сутра нису. Док Црква Божја, у њеном оквиру и споменута Митрополија, јесте ту где јесте током многих векова и биће ту током многих будућих векова. Начелно, по речима Светога писма, Цркву ни врата пакла не могу надвладати, а конкретно – упркос читавој бесомучној пропаганди, клеветама и хајкама, народ у Црној Гори, Срби и несрби, највеће поверење има управо у Српску Православну Цркву, што на лицу места значи, у Митрополију црногорско-приморску. Излаз из невоље се не назире него је очигледан: ако ништа друго, државна врхушка Црне Горе треба, у сопственом политичком интересу (наглашавам: политичком јер им појмови духовног и континуирано историјског, па ни националног у било ком издању нису ни блиски ни јасни), да остави Цркву на миру и да, када се већ нуди у "евроатлантске интеграције", поштује бар стоти делић правила игре у земљама атлантске цивилизације. У противном ће се истрошити у гашењу пожара паљењем нових ватри, а Цркву, односно Митрополију, неће уништити него ће сама сагорети.

Било је у историји таквих примера "сагоревања у гашењу пожара паљењем ватре".

– Пример у историји има безброј. Синан-паша је веровао да ће, када спали мошти Светог Саве, сажећи и његово присуство у српском народу. Исход је био супротан: он, Синан-паша, ојачао је, мимо своје воље и намере, присуство и утицај Светог Саве у српском народу и шире. Брежњев је у своје време обећао совјетским грађанима да ће им на телевизији показати последњег живог попа, како се изразио. Данас је на челу моћне обновљене Русије председник који је истински, а не само политички, верујући православни хришћанин (лично сам сведок да пуних пет сати стоји на богослужењу), а Русија је последња линија одбране хришћанских вредности, што више од многих, ако не и од свих, схвата данашњи римски папа Фрања (Франциско) Први, који са московским патријархом Кирилом потписује у Хавани поруку о хришћанској мисији и одговорности у савременом свету. Од многих других примера испала би читава књига, а не интервју, али ова два су више него довољна и речита.

Оштро сте одговорили Хрватској бискупској конференцији на писмо у којем она врх наше Цркве оптужује за распиривање мржње. Може ли се ускоро очекивати и одговор Српске Православне Цркве који сте најавили?

– Одговор је већ одавно спреман. Треба нам само још једна мала допуна.

Да ли је после тог догађаја било контаката између Српске Православне Цркве и Католичке Цркве у Хрватској?

– Увек постоје сусрети и разговори наших епископа и хрватских бискупа у границама савремене Хрватске. Посебни контакти између Српске Православне Цркве као целине и Хрватске бискупске конференције не постоје већ годинама.

Папа Фрања се нашао на удару хрватске деснице после изјаве да Степинац неће скоро бити канонизован, те да помоћ у решавању недоумица очекује од патријарха Иринеја. Да ли је на ову тему било контаката на релацији Српска Православна Цркв – Ватикан?

– Посебних службених контаката по том конкретном питању није било, али контакти са Ватиканом, односно службеним језиком, са Светом столицом, по разним питањима, редовни су и конструктивни.

ВЕЛИКА ЧАСТ

Недавно вам је Епископ петерхофски Силуан, ректор високошколске установе

Руске Цркве, уручио почасни докторат Духовне академије. Шта вама лично значи ово признање?

– Велику, иако незаслужену, част.

ЗАЛАГАЊЕ ПРОФЕСОРА ГРАЈФА

Верујете ли да ће уродити плодом залагање истраживача Института за Холокауст “Шем олам” у Израелу проф. др Гидеона Грајфа да се из Јерусалима уклони спомен-плоча Степинцу?

– Надам се да ће уродити плодом. Јад Вашем је већ два пута одбио да призна Степинцу статус “праведника међу народима”, који се признаје онима који су реално, уз сопствену опасност, спасавали Јевреје од нацистичких злочинаца. О[illegible] “[illegible]” (Ед[illegible]) [illegible]еји знају [illegible]вати који

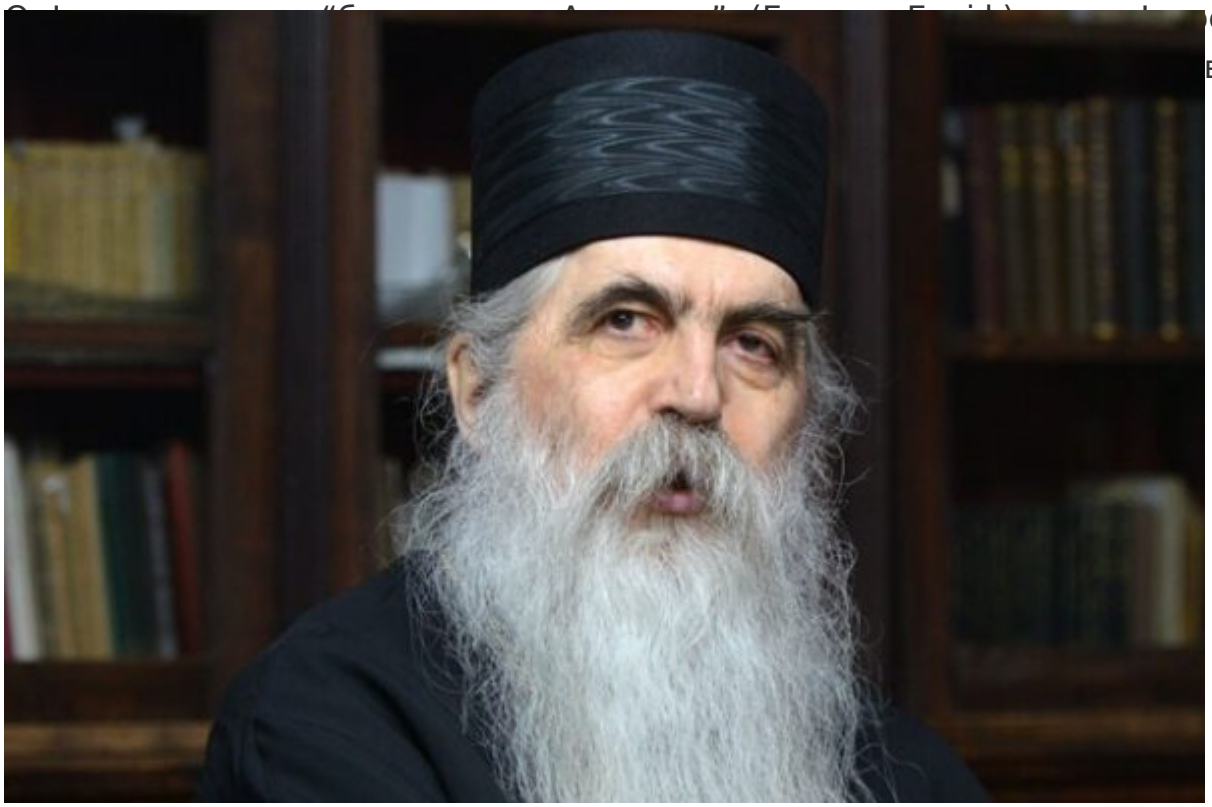

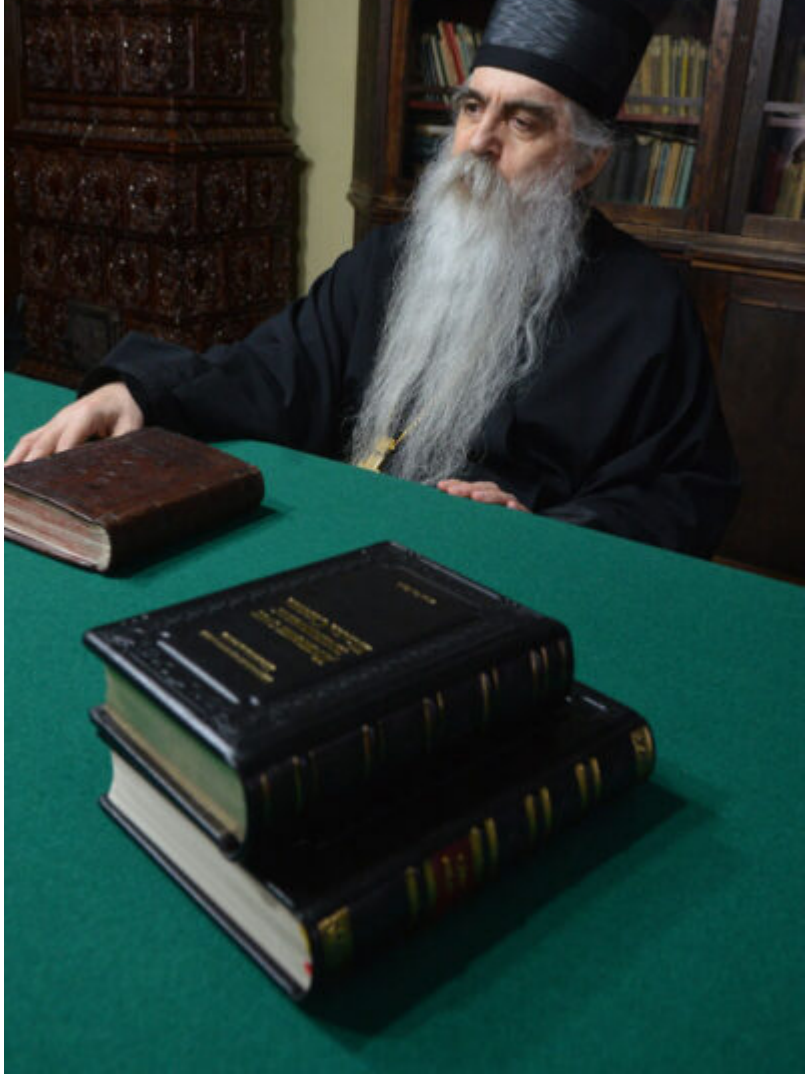

spc.rs